

Õpilase individuaalse arengu toetamine Merivälja Koolis

1	Üldsätted	2
2	Tugiteenused Merivälja Koolis.....	3
3	Koostöö õpilaste toetamisel	5
4	Õpilaste individuaalse arengu ja toetamise dokumenteerimine	7

1 Üldsätted

Kõik lapsed on oma võimete, individuaalsete vajaduste ja huvide poolest erinevad, kuid üha rohkem leidub õpilasi, kes vajavad õppekava eesmärkide saavutamiseks erineval määral tuge ja nõustamist. Õpilase toetamisel Merivälja Koolis lähtutakse riiklikest ja Tallinna linna õigusaktidest ning Merivälja kooli dokumentidest.

1.1 Õpilase toetamise põhimõtted:

- iga õpilane saab õppida vastavalt oma võimetele ja vajadustele ning teha võimalusel valikuid oma huvidest lähtuvalt;
- õpilase individuaalseid vajadusi (sh eripärasid ja huve) märgatakse ning nendega arvestatakse õppe- ja kasvatusprotsessi korraldamisel ja läbiviimisel kooli võimaluste piires;
- õpilase toetamine toimub meeskonnatöös, parima tulemuse saavutamiseks tehakse koostööd erinevate osapoolte ja valdkondadega.

Õpilase toetamiseks saab koolis rakendada üldist tuge ning kui see ei anna tulemusi, siis tõhustatud tuge või erituge (alus: PGS §46 lg5).

Üldine tugi (alus: PGS §46 lg5) on suunatud õpilasele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel.

Merivälja koolis kasutatakse õpilasele üldiseks toetamiseks ainealast konsultatsiooni, ainealast õpiabi, individuaalset õppekava ühes või mitmes aines, käitumise tugikava ja/või tugispetsialistide teenust.

Üldist tuge rakendatakse õpetaja ettepanekul või kooli tugimeeskonna soovitusel ja lapsevanema nõusolekul.

Tõhustatud tugi (alus: PGS §49 lg1) on suunatud õpilasele, kellel on püsivad õpiraskused või tervisest või käitumisest tulenev eripära, millest tulenevalt vajab ta regulaarset individuaalset toetust pikema perioodi jooksul.

Merivälja koolis kasutatakse õpilase tõhustatud toetamiseks tugispetsialistide teenust, individuaalset õppekava või käitumise tugikava ja/või osajaga eriõpet.

Tõhustatud tuge rakendatakse õpilasele tugimeeskonna ettepanekul, koolivälise nõustamismeeskonna otsusel ja lapsevanema nõusolekul.

Eritugi (alus: PGS §49 lg2) on suunatud õpilasele, kellel on raske ja püsiv häire või puue ja kes vajab pidevat individuaalset toetust ja/või õppe kohendamist.

Merivälja koolis kasutatakse õpilasele eritoe pakkumiseks võimalusel puudespetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda, -metoodikat, -vahendeid, individuaalset õppekava või käitumise tugikava, tugispetsialistide teenust ja/või eriõpet rühmas.

Erituge rakendatakse õpilasele õpilase tugimeeskonna ettepanekul, koolivälise nõustamismeeskonna otsusel ja lapsevanema nõusolekul.

2 Tugiteenused Merivälja Koolis

Merivälja koolis toetatakse iga õpilase individuaalse arengut kooli füüsilise ja vaimse ressursi võimaluste piires.

Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest vanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid (alus: PGS §46 lg4).

2.1 Merivälja koolis rakendatakse õpilasele vajadusel:

- ainealast õpiabi,
- tugispetsialisti teenust,
- eriõpet,
- individuaalset õppekava,
- käitumise tugikava,
- koduõpet tervislikel põhjustel.

2.2 **Ainealane õpiabi** on õpilase toetamine õpiabirühmas (alus: PGS §46 lg10) või konsultatsioonitunnis raskusi valmistava(te)s aine(te)s.

2.3 **Tugispetsialisti teenus** on erialase ettevalmistusega eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi või sotsiaalpedagoogi teenus (Alus: PGS §37 lg2).

2.4 **Eriõpe** on hariduslike erivajadustega õpilasele (st tõhustatud või eritoe otsusega õpilane) suunatud õpe (Alus: PGS §46 lg10). Tulenevalt õpilase vajadusest ja kooli võimalustest saab õpilasele rakendada osalist või täielikku eriõpet. Eriõppel olevale õpilasele tagatakse vastavalt võimalustele vajaliku tugispetsialisti teenus individuaalselt või väikeses grupis.

2.5 **Individuaalne õppekava** (IÕK) (Alus: PGS §18) on õpilase toetamisele suunatud kirjalik dokument, kus kirjeldatakse õpilasele vajalikke tingimusi võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks.

IÕK koostatakse õpilase tugimeeskonna otsusel:

- kõikidele eriõpet vajavatele õpilastele (Alus: PRÕK §17 lg8);
- tervislikel põhjustel koduõppel õppivale õpilasele;
- õpilasele, kellel koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel on vähendatud õpitulemusi
- või asendatud riiklikus õppekavas ette nähtud õpitulemusi või vabastatud kohustusliku õppeaine õppimisest (Alus: PGS §48 lg1, PRÕK §17 lg8);
- õpilasele, kelle kooliga kokku lepitud kooli õppekava väline õppimine või tegevus ei võimalda saavutada kooli õppekavaga määratletud õpitulemusi (alus: PGS §17 lg4);
- õpilasele, keda õpetades tehakse muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas ning tehtud muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakooormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga (Alus: PGS §18 lg1);
- õpilasele, kui tema vajadusest tulenevalt on vaja muuta klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega (Alus: PRÕK §17);

- õpilasele, kui temale rakendatav õppekava erineb klassile koostatud õppekavast (Alus: PRÕK §17 lg8);
- vajadusel õpilasele, kes kordab klassikursust.

Individuaalses õppekavas fikseeritakse rakendatud tugiteenuse nimetus, tugiteenuse osutaja nimi, eesmärk ja/või eeldatavad tulemused ja erisused õppetöös ja/või hindamises. Individuaalse õppekava koostavad aineõpetajad koostöös tugispetsialistide ja vajadusel teiste kooli töötajatega (nt abiõpetaja).

2.6 Käitumise tugikava on käitumisraskustega õpilase toetamisele suunatud kirjalik dokument, kus kirjeldatakse lühidalt olukordi ja tingimusi, kus ebasobiv käitumine vallandub ning situatsioone, kus õpilane suudab oma käitumist kontrollida.

Käitumise tugikavas sõnastatakse konkreetne ja realistlik eesmärk ebasobiva käitumise vähendamiseks ja tegevused eesmärgi saavutamiseks.

Käitumise tugikava koostamisse kaasatakse lapsevanem ning vastavalt vajadusele õpetajad jt kooli töötajad.

2.7 Koduõpe tervislikel põhjustel (Alus: PGS §23). Koduõppena mõistetakse väljaspool kooliruumi korraldatavat õpet (Alus: Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord §1).

Tervislikel põhjustel koduõpet rakendatakse õpilasele, kellel on raske funktsioonihäire, haigus või puue või kelle tervislik seisund võib selle põhjustada ning kelle õppetöö läbiviimiseks erivajadustest tulenevalt puuduvad koolis võimalused ja tingimused. Koduõpet tervislikel põhjustel rakendab kool vanema taotlusel, koolivälise nõustamismeeskonna otsusel (Alus: Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord §2) ja tugimeeskonna soovitusel.

Tervislikel põhjustel koduõppel oleva õpilase arengu tulemused fikseeritakse individuaalse arengu jälgimise kaardil (IAJK).

Tervislikel põhjustel koduõppel olevale õpilasele koostatakse individuaalne õppekava, kooli poolt juhendatud õpet viiakse läbi vähemalt kaheksa õppetunni ulatuses nädalas (Alus: Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord §3).

Tervislikel põhjustel koduõppel oleva õpilase hindamisel lähtutakse IÕKs sätestatust, hinded kantakse klassipäevikusse (Alus: Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord §4).

Tervislikel põhjustel koduõppel oleva õpilase integreerimiseks kaasatakse õpilane võimalusel koolis toimuvasse õppesse. Kaasamisel lähtutakse tugimeeskonna soovitusest, kaasamise korraldus fikseeritakse õpilase IAJKs ja täpsustatakse IÕKs.

3 Koostöö õpilaste toetamisel

Kool lähtub õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös (Alus: PGS §46 lg9)

3.1 Õpilase arengu jälgimise ja toetamise etapid:

- vajaduste märkamine;
- vajaduste täpsustamine;
- õpilase individuaalse arengu toetamine;

Õpilase vajaduse väljaselgitamiseks kasutatakse vastavalt vajadusele vestlust, vaatlust, hindamist, täiendavaid uuringuid.

3.2 Kooli töötajate ülesanded õpilase toetamisel:

- direktor korraldab õpilasele vajaliku toe pakkumiseks vajalikud võimalused (Alus: PGS §46 lg1);
- õppejuht planeerib vastavalt tugimeeskonna ettepanekutele kooli võimalusi arvestades õppeaasta tundide planeeringu ja õpetajate ressursi;
- tugimeeskonna juht koordineerib õpilase toetamiseks moodustatud tugimeeskonna tööd;
- haridusliku erivajadusega õpilaste koordinaatorid (HEVKO) korraldavad koolisisest meeskonnatööd, mida on vaja õpilaste arengu toetamiseks, sh koordineerivad koolivälises võrgustikutöös osalemist (Alus: PGS §46 lg2-3);
 - HEVKO vastutab õpilaste toega seotud tegevuste korraldamise eest;
- klassi- ja aineõpetaja (sh ainealast õpiabi pakkuvad õpetajad) jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet õpilase individuaalsete vajaduste ja võimete järgi (Alus: PGS §37 lg1), osalevad õpilase tugimeeskonna töös;
- abiõpetaja teeb õpetajate ja tugispetsialistidega koostööd õpilase toetamisel ja osaleb õpilase tugimeeskonna töös;
- tugispetsialist teeb koostööd õpetajate ja teiste tugispetsialistidega õpilase abi- ja toetusvajaduse väljaselgitamiseks; juhendab ja nõustab koostöös teiste tugispetsialistidega õpetajaid ning teisi kooli töötajaid õpilase vajadusi arvestava arengu- ja õpikeskkonna kujundamisel; õpilase toetamiseks sobivate meetmete valikul ning individuaalse õppekava või käitumise tugikava koostamisel nõustab erialase pädevuse piires vanemaid ja perekonda lapse arengu ja toimetuleku toetamisega seotud küsimustes; teeb vajadusel koostööd meditsiini-, rehabilitatsiooni-, sotsiaalvaldkonna jm spetsialistidega õpilasele vajaliku toe pakkumiseks.

3.3 Erialast tulenevad tugispetsialisti ülesanded:

- eripedagoogi ülesandeks on õpilase arengu- ja õpioskuste taseme kindlaks tegemine ja tema arengut mõjutavate tegurite ning õpivajaduste välja selgitamine; õpilase arengu toetamine individuaalselt, väikeses rühmas või klassis;

- logopeedi ülesandeks on õpilase kommunikatsioonivõime hindamine ning suulise- ja kirjaliku kõne probleemidega õpilaste väljaselgitamine; õpilase suulise ja kirjaliku kõne arengu toetamine individuaalselt, väikeses rühmas või klassis;
- psühholoogi ülesandeks on õpilase psühholoogilist arengut ja õppeprotsessis toimetulekut mõjutavate tegurite hindamine; õpilase nõustamine isikliku elu, õppetöö ning vaimse tervisega seotud küsimustes, ning õpi- ja karjäärivalikute tegemisel; õpilase käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamine individuaalselt, väikses rühmas või klassis;
- sotsiaalpedagoogi ülesandeks on õpilase sotsiaalsete oskuste hindamine ning tema eakohast tegutsemisvõimet takistavate tegurite analüüsimine; õpilase suhtlemisoskuse ja sotsiaalse pädevuse kujundamine ja toetamine individuaalselt, väikses rühmas või klassis; koolis esilekerkivate õpilaste sotsiaalsete ja koolikohustuse täitmist takistavate probleemide kaardistamine, nende ennetus- ja lahendustegevuste koordineerimine.

Kooli töötajate ülesanded õpilase toetamisel on täpsustatud ametijuhendites.

3.4 Tulenevalt õpilase arengust ja erinevate osapoolte arvamustest võib tugispetsialist teha ühe või mitu järgmistest otsustest ning soovitada õpilase toetamiseks:

- rakendada ühte või mitut koolis pakutavat tugiteenust;
- lõpetada kokku lepitud tugiteenuse rakendamine;
- jätkata kokku lepitud tugiteenuste rakendamist;
- muuta rakendatud tugiteenuste liiki ja/või mahtu;
- pöörduda lapsevanemal koolivälisele nõustamisele;
- pöörduda lapsevanemal koolivälise nõustamismeeskonna poole rakendada mõnda muud sobilikku kooli või koolivälist teenust.

4 Õpilaste individuaalse arengu ja toetamise dokumenteerimine

Õpilase arengu jälgimise tulemused fikseeritakse individuaalse arengu jälgimise kaardil (IAJK) (Alus: PGS §46 lg7).

4.1 Merivälja kooli IAJK-s fikseeritakse:

- üldised andmed;
- õpilase senine areng ja haridustee;
- õpilase individuaalse vajaduse märkamise tulemused;
- õpilase individuaalse vajaduse täpsustamise tulemused;
- otsused õpilasele vajalike tugiteenuste rakendamiseks;
- sekkumised õpilase toetamiseks.

4.2 IAJK avab tugispetsialist. Õpilase arenguga seotud tähelepanekud, sh märkamise tulemused fikseeritakse õpilaste tugimeeskonna määratud tähtajaks.

4.3 Merivälja koolis koostatakse IAJK:

- õpilasele, kelle puhul õpetaja või mõni teine kooli töötaja märkab probleeme õppimise, suhtlemise või/ja käitumisega (Alus: PGS §46 lg7);
- kõikidele koolivälise nõustamismeeskonna (KVNМ) otsuse saanud õpilastele.

4.4 IAJK täitmist korraldab ja täitmise eest vastutab HEVKO. Ainevaldkonna sisendi eest vastutab vastava õppeaine õpetaja või klassiõpetaja (Alus: PGS §46 lg7).

Kaardi täitmisel osalevad lisaks klassijuhatajale ja õpilast õpetavatele õpetajatele ka õpilasele tuge pakkuvad spetsialistid.

4.5 Õpilase hindamisel lähtutakse Merivälja kooli hindamise põhimõtetest, mis on fikseeritud kooli õppekava lisas. Õpilase puhul, kellele rakendatakse kooli tugiteenuseid, kasutatakse vajadusel hindamise erisusi. Hindamise erisused fikseeritakse individuaalses õppekavas või individuaalse arengu jälgimise kaardil.